

DEEL 3. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1 *Gemotiveerd advies*

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Tot op heden werd enkel een vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek en een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd.

Het bureauonderzoek werd zowel voor het stadspark als het Heldenplein uitgevoerd.

Het landschappelijk bodemonderzoek gebeurde enkel ter hoogte van het stadspark.

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Het stadspark ligt in een nat, moerassig gebied waarin oorspronkelijk een depressie en een verhevenheid aanwezig waren. Deze verhevenheid heeft een hoog potentieel aan prehistorie. Dit kan ook gezegd worden voor het Heldenplein die oorspronkelijk op de onderzijde van de helling van een leemrug gelegen was. Alleen blijken zowel de zone van het huidige stadspark als het Heldenplein in de loop van de 20ste eeuw afgevlakt te zijn. Daarnaast zijn noch in de nabije omgeving noch in de verdere omgeving in de CAI prehistorische vondsten, waardoor aan het gebied een matige potentie voor het aantreffen van prehistorische artefactensites toegekend kan worden.

In de CAI zijn geen aanwijzingen terug te vinden voor (proto-)historische sites in de directe en nabije omgeving van het onderzoeksgebied. Gezien de nabijheid van de historische kern van de stad Hasselt is het echter wel mogelijk om Middeleeuwse sporen aan te treffen.

Het landschappelijk bodemonderzoek toonde aan dat over de volledige zone van het stadspark een ca. 1 m dikke puinlaag aanwezig is die in de jaren '60 op het natte en moerassige terrein aangebracht werd. Hierbij werd destijds een aanzienlijk deel van de oorspronkelijke bodem afgegraven. Ter hoogte van het stadspark komen dan ook geen bodems meer voor die voldoende waardevol zijn voor prehistorie. De kans op het aantreffen van sites met grondsporen is echter groter, gezien deze vaak diep uitgegraven grondsporen bevatten zoals bijvoorbeeld waterputten, beerputten.... In de zone waar de B-horizont enigszins bewaard is gebleven, meer bepaald in het noorden en zuidwesten van het stadspark, kunnen eveneens matig diep uitgegraven sporen zoals paalkuilen, silo's, ... bewaard gebleven zijn.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

De initiatiefnemer plant op de percelen 266H, 266G, 359K2, 359M2 en 367^E een heraanleg van twee reeds bestaande parken. De totale oppervlakte van de betrokken percelen bedraagt 8,2 ha. Percelen 359K2, 359M2 en 367E behoren tot het Heldenplein. De percelen 266H en 266G behoren tot het stadspark gelegen rondom het Cultureel Centrum. Dit park met een oppervlak van 6ha wordt in twee fasen heraangelegd waarvan één voor en één na de bouw van een ondergrondse parking die in het noordelijke deel van het perceel 266H voorzien is en waarvoor een andere bouwaanvraag wordt ingediend.

De bodemingrepen strekken zich uit over zo goed als de volledige percelen en omvatten de afbraak van de huidige toestand en nieuwbouw van enkele wegen; beplanting van gras, struiken en bomen; plaatsing van nieuwe parkinrichting; en ter hoogte van het stadspark eveneens de aanleg van nieuwe riolering en een wadi. De wadi wordt uitgegraven tot een diepte van 1,5m onder het huidige niveau. De beplantingsdiepte van de bodem kan tot 1m diep gaan. De rioleringsbuizen worden op een diepte van 50-60cm onder het huidige niveau aangelegd. De overige werken hebben een verstoringsdiepte van minder dan 50cm. Ter hoogte van het Heldenplein hebben de werken met uitzondering van de boomaanplantingen, slechts een verstoringsdiepte van 10 tot 30 cm. Een gedetailleerde beschrijving van de geplande bodemingrepen is terug te vinden in paragraaf 1.4 Beschrijving van de geplande bodemingrepen uit deel 2.

Ondanks de omvang van deze werken is de impact ervan minimaal. De meerderheid van de geplande bodemingrepen in het zuidelijke deel van het stadspark (fase 2) zal plaatsvinden in de puinlaag die het volledige terrein afdekt. Enkel de bomen die een mogelijke bodemingreep van 1m diepte kunnen veroorzaken en de wadi van 1,5m diepte met een oppervlak van 1074m² (boven) tot 208m² (beneden) zullen vermoedelijk dieper dan de puinlaag reiken.

De impact van de geplande bodemingrepen in het noordelijke deel van het stadspark (fase 2) is nihil gezien deze werken pas uitgevoerd worden na de bouw van de ondergrondse parking waarbij de bodem tot op grote diepte afgegraven wordt.

Ter hoogte van het Heldenplein beperken de werken zich tot de afbraak van de huidige toestand en de nieuwbouw van enkele wegen, beplanting van gras, struiken en bomen en de plaatsing van nieuwe parkinrichting. Met uitzondering van de boomaanplantingen die tot 1 m diep gaan, hebben deze werken een verstoringdiepte van 10 tot 30 cm.

1.4 Bepaling van de maatregelen

De bodemingrepen die in het kader van fase 1, zuidelijk deel van het stadspark, gepland zijn, vinden hoofdzakelijk plaats in de aanwezige puinlaag. Slechts enkele bodemingrepen onder meer voor het aanleggen van aanplanten van de bodem en de aanleg van de wadi gaan dieper. Gezien de bodem in het onderzoeksgebied door recent landgebruik sterk geroerd is, wordt de kans op het aantreffen van prehistorische artefactensites als zeer laag ingeschat. De kans op het aantreffen van sites met grondsporen is echter groter, gezien deze vaak diep uitgegraven grondsporen bevatten zoals bijvoorbeeld waterputten, beerputten.... In de zone waar de B-horizont enigszins bewaard is gebleven, meer bepaald in het zuidwesten van het onderzoeksgebied kunnen eveneens matig diep uitgegraven sporen zoals paalkuilen, silo's, ... bewaard gebleven zijn. Allen zijn de oppervlaktes die in deze zone effectief tot op de B-horizont worden uitgegraven – nl ter hoogte van de boomaanplantingen en de wadi - dermate klein dat indien hier effectief archeologische sporen worden aangetroffen de kans klein is dat deze tot kennisvermeedering zullen leiden.

De bodemingrepen die in het kader van fase 2, noordelijk deel van het stadspark, gepland zijn, vinden plaats na de bouw van de ondergrondse parking waarbij de bodem tot op grote diepte afgegraven wordt. De aanleg van deze parking maakt echter geen deel uit van het huidige dossier maar vormt het onderwerp van een nieuwe stedenbouwkundige vergunning waarvoor tevens een archeologienota dient opgesteld te worden.

Voor de heraanleg van het stadspark zijn ook geen verdere maatregelen nodig.

Hetzelfde kan gezegd worden voor de heraanleg van het Heldenplein. Hier beperken de werken zich tot de afbraak van de huidige toestand en de nieuwbouw van enkele wegen, beplanting van gras, struiken en bomen en de plaatsing van nieuwe parkinrichting. Met uitzondering van de boomaanplantingen die tot 1 m diep gaan, hebben deze werken een verstoringdiepte van 10 tot 30 cm.

BIBLIOGRAFIE

BAEYENS, L. (1977) *Bodemkaart van België: Verklarende tekst bij het kaartblad Kermt 77w*, Brussel.

BROOTHAERS, L. (s.d.) *Geologie van Vlaanderen. Een schets*, Brussel
(<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/pdf/geologieSchetsWeb.pdf>).

BUSSELS, M. e.a. (1982) *Hasselt: 750 jaar stad 1232-1982*, Brussel.

CALUWAERTS, G. (1989) *Hasselt intra muros*, Hasselt.

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 1.0.

DEEBEN, J. & E. RENSINK (2005) *Het Laat-Paleolithicum in Zuid-Nederland*, In: Deeben et al. (eds.), *De steentijd van Nederland* (Archeologie 11/12).

DE GEYTER (1999) *Toelichtingen bij de Geologische kaart van België, Kaartblad 25 Hasselt*, Leuven.

FREDERICKX, E. EN S. GOUWY (1996) *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaartblad 25: Hasselt*, Leuven.

GOOSSENS E. (2007) *Toelichting bij de Quartair geologische kaart, Kaartblad 32 Leuven*, Leuven.

MATTHIJS, J. EN DE GEYTER G. (red.) (1999) *Toelichting bij de tertiairgeologische kaart, kaartblad 25, Hasselt*, Leuven.

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

VERSTRAELEN, A. (2000) *Toelichting bij de Quartair geologische kaart, Kaartblad 34 Tongeren*, Brussel.

Websites:

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695¶m=inhoud&ref=search>

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&ref=search>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

www.onroerendergoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

www.onroerendergoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

<https://geo.onroerendergoed.be/>

<http://cai.onroerendergoed.be>

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.bodemverkenner.be

Begrippenlijst Landschap, Agentschap Onroerend Erfgoed

(https://www.onroerendergoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf)

https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/thesaurus>

<http://hasel.be/heldenplein>

<http://hasel.be/stadspark>

<http://hasel.be/cultuurcentrum-hasselt-kunstlaan-5>

<http://hasel.be/slag-van-plankeweide-1682>

https://www.ccha.be/praktisch/over_CCHA/missie_geschiedenis